

Nové civilní Ralsko nabídne návštěvníkům překrásnou přírodu a ráj pro turisty

06. 10. 2014 16:58

Pro revitalizaci bývalého vojenského prostoru u Ralska hodlá Liberecký kraj využít zkušenosti, které získali při obdobných projektech Sasové.

Zadání je jasné – vznik turisticky atraktivní oblasti pyšnicí se nedotčenou divočinou i přírodními krásami, trasami pro pěší i milovníky kol, místo, kam budou lidé rádi jezdit a vracet se a místní obyvatelé si tady najdou práci. Je jedno, jestli v cestovním ruchu nebo v nových průmyslových zónách.

Rozsáhlá zalesněná oblast (*Město patří rozlohou 171 km² k obcím s největší rozlohou v Česku – po Praze, Brně a Ostravě je 4. největším městem.*) stále nemá, ani po 23 letech, kdy prostor opustili vojáci, řádné využití. Příčin, proč tomu tak je, je více. Mezi ty nejzákladnější patří podle **Josefa Jadrného**, náměstka hejtmana Libereckého kraje, pověřeného řízením resortu zemědělství a životního prostředí, rozsáhlá ekologická zátěž i složité vlastnické vztahy.

Zkušenosti Sasové pomohou

Aby se věci rychleji posunuly dále, uspořádal Liberecký kraj letos 9. a 10. září v rámci dlouhodobé spolupráce na poli územního plánování odbornou exkurzi pro zástupce Regionálního plánovacího svazu Horní Lužice – Dolní Slezsko na téma Revitalizace Ralska.

„Cílem této exkurze bylo hlavně seznámit saské územně plánovací odborníky s dlouhodobými a specifickými problémy širšího prostoru Ralska a využít jejich zkušeností při revitalizaci vojenských a těžebních prostorů,“ zdůraznil náměstek hejtmana LK, kterému se v nedávné době už podařilo rozhábat likvidaci nelegálně dovezených odpadů (z Německa) do oblasti Bulovky na Frýdlantsku.

„V Sasku jsme řešili využití dvou velkých vojenských prostorů, které ukončily činnost, a my jsme je museli revitalizovat,“ shrnul vedoucí Regionálního plánovacího svazu Horní Lužice – Dolní Slezsko Peter Heinrich, který připomněl, že se jejich svaz podílí i na revitalizaci povrchových dolů v Česko – německém příhraničí (např. známé Olbersdorfské jezero u Žitavy – šedesátihektarová vodní plocha vznikla v roce 1999 zatopením hnědouhelného povrchového dolu).

Uran a sovětsí vojáci dali Ralsku zabrat

V rámci exkurze byli saští odborníci seznámeni s problematikou bývalé těžby uranu a následných sanací ve Stráži pod Ralskem, rekreačním využitím Máchova jezera a Doks, areálem bývalého vojenského letiště Hradčany, současným stavem infrastruktury v Ralsku, největší fotovoltaickou elektrárnou v České republice (260 tisíc panelů), loveckou oborou Vojenských statků a lesů, záměrem vytvoření Geoparku Ralsko a celkovou vizí Libereckého kraje o budoucnosti tohoto území.

Ralsko je problémové území Libereckého kraje se specifickým historickým vývojem a dlouhodobým speciálním způsobem využívání území. Zahrnuje území bývalého vojenského prostoru Ralsko, které téměř 50 let sloužilo jako vojenský výcvikový prostor republikového významu a které kromě armády ČR využívala v období 1968 – 1991 také Sovětská armáda.

„Dalším specifikem, které zásadně ovlivnilo jeho vývoj, byla těžba uranu, která na severu této oblasti probíhala formou hlubinnou i chemickou a představovala hlavní zdroj obživy celého regionu od 70. let minulého století až do roku 1996,“ popsal situaci Josef Jadrný.

Bývalý vojenský prostor je výzvou pro Liberecký kraj

Dnes představuje oblast Ralska podle náměstka rozsáhlý málo využívaný prostor zahrnující nejen staré ekologické zátěže a opuštěné výrobní či vojenské areály, ale i rozmanitý přírodní, sociální a ekonomický potenciál, který je aktuální výzvou pro Liberecký kraj.

„Víme, že celé okolí Olbersdorfského jezera bylo nejen zrekultivováno, ale i přizpůsobeno nárokům na moderní volnočasové aktivity. Vznikla třístametrová písečná pláž, hotel parkoviště, půjčovna lodí, několik restaurací, hřiště pro děti, cyklostezka a naučná stezka a rozvoj zde pokračuje. To by mohla být cesta, kterou bychom se mohli a chtěli dát. Samozřejmě vedle vytvoření malých průmyslových zón, které by vytvořily pracovní příležitosti,“ naznačil některé záměry Josef Jadrný.

Představy o proměně bývalého vojenského prostoru už existují

„Region má ohromný potenciál a jeho nejcennější devízou je divoká, nedotčená

příroda s řadou přírodních památek. Její podstatnou část proto chceme zachovat,“ přibližuje Josef Jadrný část vizí a budoucnosti Ralska a okolí.

V plánu je podle něj také například revitalizace a probuzení unikátní soustavy Hradčanských rybníků, které se v oblasti nachází. V regionu má vzniknout také již zmíněný Geopark Ralsko, který představí oblast z hlediska geologie a navíc se stane turistickou atrakcí. Vznikne síť cyklotras a turistických stezek, které provedou návštěvníky i po historii těžby uranu v regionu. Součástí jednoho ze zastavení bude místo v Hamru, kde momentálně stojí již nepoužívaná těžební věž. Ta půjde k zemi, zůstane ovšem zachován její symbol, kolo, které bude jakýmsi památníkem těžební historie. Počítá se i s vytvořením zázemí pro návštěvníky, tak aby se bývalý vojenský újezd stal turisticky zajímavým lákadlem.

„Vzniknou rovněž i menší průmyslové zóny, o které je už nyní mezi investory zájem,“ podotýká Josef Jadrný. Ty by měly vzniknout v místech, kde nyní stojí chátrající budovy Diama.

Původně vojenské Ralsko se stane civilistou

Potřeba věnovat zvýšenou pozornost tomuto území vyplývá i z krajských a republikových strategických dokumentů. To potvrdila krajská radní pro regionální a hospodářský rozvoj, evropské projekty a rozvoj venkova Ivana Hujerová.

„Liberecký kraj je přesvědčen, že pro rozvoj tohoto území jsou klíčové dvě hlavní aktivity – dokončení sanací území po těžbě uranu a vojenském využívání území a standardizace vlastnických vztahů v území. Většinu území zde totiž ještě dnes obhospodařují Vojenské lesy a statky, které jsou do jisté míry překážkou pro civilní plnohodnotné využití Ralska,“ poznamenala radní.

Libereckému kraji byla saskými kolegy nabídnuta další spolupráce včetně předávání zkušeností s revitalizací rozsáhlých prostor vyžadujících sanaci. Jejich největším projektem, kde získali potřebné zkušenosti, je tzv. Lužická jezerní krajina tvořená soustavou vodních nádrží v bývalých hnědouhelných lomech (*Berzdorfer See, Bärwalder See, Dreiweiberner See, Geierswalder See Senftenberg See, Talsperre Spremberg*).

Krajská pracovní skupina pro revitalizaci chce brzy oblast zpřístupnit veřejnosti

Saští kolegové již pozvali zástupce Libereckého kraje na odbornou exkurzi do vybraného zrevitalizovaného území, které mělo podobné problémy jako Ralsko. Získané zkušenosti pak mohou být inspirací pro další činnost pracovní skupiny Libereckého kraje pro Revitalizaci Ralska.

Ta zasedala 18. září v sídle KÚ LK za účasti obou členů Rady LK, starosty Ralska Miroslava Králíka a odborníků.

„Chceme nyní najít shodu mezi všemi vlastníky pozemků včetně města Ralsko a Vojenských lesů a statků,“ prozradil předseda skupiny Josef Jadrný s tím, že v co nejkratší době chce kraj Ralsko více zpřístupnit veřejnosti. K tomu může pomoci i vznik Geoparku Ralsko.

Historie města a křest nové publikace Zaniklé obce kolem Ralska

Vznik obce a od roku 2006 města Ralsko se datuje od počátku roku 1992, resp. od prvních voleb v únoru 1992.

Název města je odvozen z názvu předchozího územního zřízení, kterým byl Vojenský újezd Ralsko, který vznikl v roce 1950. Ve městě nyní **žije** v současné době necelých **1800** obyvatel v celkem **9 místních částech**: Boreček, Horní Krupá, Hradčany, Hvězdov, Jabloneček, Kuřívody, Náhlov, Ploužnice, Svěbořice. Vojáci opustili Ralsko před 23 lety.

S odborníky i veřejností se diskutovalo o problematice Ralska u příležitosti slavnostního křtu knihy „Zaniklé obce kolem Ralska“, kterou napsal Osvald Hons.

Křest publikace, kterou vydalo Město Ralsko, se uskuteční ve středu 1. 10. 2014 od 15:00 hodin v Ralsku – Kuřívodech, v Místním informačním centru.

„I ta může být inspirací při revitalizaci Ralska,“ míní Josef Jadrný.

Geopark Ralsko, o. p. s., jedná už 22. října

Obecně prospěšná společnost Geopark Ralsko, která byla založena 18. 3. 2013 s cílem založení geoparku v oblasti bývalého vojenského prostoru Ralsko, připravila zasedání svého představenstva na 22. 10. v odpoledních hodinách ve Stráži p. R.

Jednání se zúčastní rovněž náměstek hejtmana LK Josef Jadrný, aby potvrdil záměry LK s využitím bývalého vojenského prostoru.

Připomeňme, že území Geoparku Ralsko se nachází v Libereckém kraji. Je tvořeno celým katastrem města Ralsko, částí katastru města Doksy a Hamru na Jezeře.

Nosným tématem Geoparku Ralsko je „**Krajinou zaniklých obcí, železné rudy a pískovce bez bariér**“, jehož cílem je představení krajiny člověkem nezměněné po dobu 60 let lidem všem věkovým i sociálním kategoriím a zachování tohoto území pro širokou veřejnost v rámci udržitelného cestovního ruchu v duchu moderní přírodní turistiky, která je otevřená především i pro rodiny s dětmi, mládež, děti, seniory a handicapované.

„Je důležité, aby se v jednání co nejintenzivněji pokračovalo na všech úrovních, včetně jednání s ministrem životního prostředí, za kterým se chystám už v nejbližší době,“ uzavřel náměstek.